

Fødevarestyrelsen
7. Kontor
Mørkhøj Bygade 19
2860 Søborg
mail: 7.kontor@fvst.dk

24. juli 2007

Camilla Udsen
Dok. 52347/ms

Hørings svar til EU Kommissionens Hvidbog om en EU-strategi om sundhedsproblemer i relation til ernæring, overvægt og fedme

Fødevarestyrelsen har i mail af 9. juli 2007 sendt EU-Kommissionens "Hvidbog om en EU-strategi om sundhedsproblemer i relation til ernæring, overvægt og fedme" i høring.

Forbrugerrådet mener helt grundlæggende, at Hvidbogen er et skuffende og uambitiøst respons på de store problemer som overvægt, fedme og livsstilsrelaterede sygdomme udgør. Problemer, som Hvidbogen selv identificerer og som er hele udgangspunktet.

Forbrugerrådet anerkender, at Kommissionen erkender fedmeproblemet, og Forbrugerrådet er helt enig i de indledende overvejelser om fokus på forebyggelse, nødvendigheden af at arbejde både horisontalt og vertikalt samt behovet for overvågning. Men når det kommer til konkret handling og identificering af Kommissionens egen rolle, er udmeldingerne uden substantielt nyt i forhold til de meldinger, der tidligere har været. Attituden er generelt passiv og afventende over for forskning og selvregulering, hvilket ikke mindst er skuffende fordi emnet har været på dagsordenen i efterhånden en del år. Det er uambitiøst at vente til 2010 med at vurdere selvreguleringsordninger og overveje lovgivningsinitiativer på vigtige områder som bl.a. markedsføring.

Dette skal ses i lyset af, at lovgivning på EU-niveau er den eneste mulighed for en effektiv regulering i de fleste tilfælde. National lovgivning eller frivillige aftaler bliver ofte umuliggjort eller afvist med henvisning til dels, at det strider mod de generelle EU-regler om varenes frie bevægelighed, og dels at de ikke vil have den ønskede effekt, når de kun dækker nationalt. Dette gælder ikke mindst inden for mærkning (ernæringsmærke) og markedsføring over for børn, se nedenfor.

Fiolstræde 17
Postboks 2188
DK-1017 København K

Tlf. (+45) 7741 7741
Fax (+45) 7741 7742
Mail fbr@fbr.dk
Web www.fbr.dk

Når man samtidig tager i betragtning, hvor lang en proces det er at gennemføre EU-lovgivning, vil eventuel lovgivning have meget lange udsigter.

- Forbrugerrådet opfordrer til, at Danmark generelt presser på for at fremskynde denne proces.

Mere specifikt har Forbrugerrådet følgende kommentarer.

Næringsdeklarationer

Forbrugerrådet mener, at det er særdeles skuffende, at Kommissionen stadig kun overvejer, hvorvidt der skal indføres obligatoriske næringsdeklarationer. Der har i flere år været meldinger om, at der var lovgivning med krav om obligatoriske næringsdeklarationer på trapperne, og i det lys virker udmeldingen i Hvidbogen svækket i forhold til tidligere udmeldinger.

- Forbrugerrådet opfordrer til, at Danmark arbejder for krav om obligatorisk næringsdeklaration, som skal være ”den lange”, dvs. incl. energi, protein, fedt, mættet fedt, kulhydrat, sukkerarter, kostfibre, salt

Ernæringsmærke

Forbrugerrådet opfordrer til, at der indføres et obligatorisk, europæisk ernæringsmærke som en del af den kommende lovgivning om næringsdeklarationer. Dette mærke skal være en grafisk fortolkning af næringsdeklarationen, og det skal fungere som et objektive og troværdigt redskab for forbrugerne til at vurdere og vælge fødevarer ud fra et ernæringssynspunkt. Det er helt afgørende, at mærkningsordningen kommer til at omfatte alle fødevarer, også de ”usunde”, da det er disse varer, der bliver spist for meget af, og da det er disse varer, forbrugerne ifølge flere undersøgelser har svært ved at vurdere.

Forbrugerrådet vil gerne opfordre til:

- at Danmark arbejder for et obligatorisk, europæisk ernæringsmærke efter samme model som Spismærket
- at man igangsætter grundige forbrugerundersøgelser af forskellige mærkningsmodeller, hvor det testes i hvilken grad de europæiske forbrugere er i stand til at vurdere fødevarer rent ernæringsmæssigt, når de er mærket med forskellige typer ernæringsmærker, både forskellige mærkningsmodeller og forskellige grafiske udformninger

Ernærings- og sundhedsanprisninger, ernæringsprofiler

På nuværende tidspunkt er det uafklaret, hvordan ernærings- og sundhedsanprisninger konkret vil blive reguleret, da hverken ernæringsprofiler eller listen over tilladte sundhedsanprisninger er blevet udarbejdet. Forbrugerrådet vil gerne opfordre til:

- at Danmark arbejder for skrappe ernæringsprofiler i stil med kriterierne for SpisMest-mærket. Ernæringsprofilerne bør være af sådan en kvalitet, at de senere kan bruges på andre områder, fx ifm. markedsføring, ernæringsmærke eller berigelse
- at Danmark arbejder for, at de videnskabelige krav til dokumentationen af sundhedsanprisninger bliver så høje som muligt
- at man igangsætter forskning af forbrugeropfattelser af ernærings- og sundhedsanprisninger, herunder hvordan de påvirker forbrugernes ernæringsmæssige vurdering af den anpriste vare og deres generelle opfattelse af kost og sundhed
- at Danmark arbejder for, at der indføres krav om ernæringsprofiler for produkter, der tillades at beriges

Markedsføring

Som nævnt ovenfor mener Forbrugerrådet, at det er meget skuffende, at Kommissionen først i 2010 vil tage stilling til, om der er behov for lovgivning om markedsføring. Dette er en meget svag udmelding, ikke mindst når man sætter det i relation til den udmelding kommissær Kyprianou kom med i starten af 2005, hvor han gav industrien ét år til at løse problemerne selv og derefter ville overveje lovgivning, hvilket aldrig skete.

Der var en oplagt mulighed for at indføre et forbud mod TV-reklamer for usunde fødevarer over for børn i direktivet TV Uden Grænser, men dette mislykkedes.

- Forbrugerrådet opfordrer til, at Danmark arbejder for et EU-forbud mod al markedsføring af usunde føde- og drikkevarer over for børn under 16 år. Et lovfæstet forbud sikrer, at alle relevante aktører er omfattet, det giver mulighed for sanktioner, og man undgår en vifte af forskellige retningslinier med varierende beskyttelses- og håndhævnelsesniveau fra forskellige brancher og enkeltvirksomheder.

Adgang til sunde alternative, landbrugsordninger

Forbrugerrådet støtter, at Kommissionen inden for den fælles landbrugspolitik søger at fremme målene for folkesundheden. Forbrugerrådet mener dog, at der er

behov for en langt mere gennemgribende omlægning, end de nævnte eksempler giver udtryk for, fra en producentdrevet til en mere forbrugerfokuseret politik.

Fremme af fysisk aktivitet

Forbrugerrådet støtter fremme af fysisk aktivitet, da det er et meget vigtigt element af sundhedsaspektet. Vi har dog i dette høringssvar primært valgt at fokusere på det mere direkte forbrugerrelaterede, dvs. det ernærings- og kostrelaterede.

Prioriterede grupper og miljøer

Forbrugerrådet er meget enig i, at der bør sættes særligt ind over for børn samt at undervisning i ernæring og fysisk aktivitet skal styrkes.

Overvågning

Forbrugerrådet støtter, at overvågningen af sundhedsindikatorer skal styrkes, og systemer skal udvikles, så det er muligt at evaluere effekter og sammenligne medlemsstater. Ikke mindst er det vigtigt at udvikle et system, der kan overvåge indtaget af vitaminer, mineraler og funktionelle ingredienser som plantesteroler i takt med, at der kommer flere og flere berigede produkter og nye fødevarer på markedet.

Medlemsstatniveau

Forbrugerrådet mener, at Kommissionen bør pålægge medlemsstaterne at udarbejde forpligtende handlingsplaner med konkrete mål.

Internationalt samarbejde

Forbrugerrådet mener, at EU bør deltage endnu mere aktivt i WHO-sammenhæng i arbejdet med den anden fødevarer- og ernæringshandlingsplan.

Den Europæiske Fødevarerautoritet, EFSA

EFSA er blevet pålagt en lang række opgaver inden for sundhed og ernæring, og disse opgaver bør prioriteres højt. Forbrugerrådet mener i den forbindelse, at EFSA bør sikres en økonomi, der muliggør denne prioritering. Ellers risikerer man, at de tiltag, som Kommissionen selv har sat i værk på ernæringsområdet, får den modsatte effekt.

Transfedtsyrer

Transfedtsyrer nævnes i Hvidbogen kun i forbindelse med industriens eventuelle tiltag. Forbrugerrådet mener, at det, at Kommissionen har droppet at føre sag mod Danmark og det danske forbud, er en erkendelse af, at transfedtsyrer er en sundhedstrussel, og derfor at den eneste logiske konsekvens er at gå videre med et EU-forbud. Forbrugerrådet mener derfor, at det er meget skuffende, at det ikke er nævnt og at Danmark skal arbejde aktivt for et europæisk forbud. Det er vigtigt at

udnytte de danske erfaringer og vise, at det ikke var så uoverkommeligt at fase
transfedtsyrerne ud som frygtet fra industriens side.

Med venlig hilsen

Camilla Udsen
Fødevarerpolitisk medarbejder

Karsten Kolding
Afdelingschef